

ifølge deres Stilling til Befæstningen ikke ville gaa med til nu at lave noget, der maa siges at være en Besætning til Befæstningen? Jeg kunde tænke mig, at Grunden var den, men jeg vil finde det uforstaaeligt.

Vi have — det gentager jeg — ingen Forsvarsstyrke, men saa maa vi stræbe efter at faa en. Ingen ved, naar Krigen kommer, den kan komme tidligt, og den kan komme sent, og vi maa være forberedte paa i alle Tilfælde at have et Forsvar, naar den kommer. Den Ordning, der foreligger, skaber ikke et Forsvar trods de Goder, der vindes derved. Nu haaber jeg, at jeg har forklaret mig saa tydeligt, at ingen Misforstaaelse kan være mulig. Saa vil man ogsaa kunne forstaa, at det var med fuld Overbevisning, jeg ved første Behandling udtalte, at om saa alle andre Rigsdagsmænd stemte for denne Lov, vilde jeg stemme imod den. Vi have set de sørgelige Følger af, at vi gik til Forlig i 1894, hvor Befolkningen bag efter kom til Kundskab om, hvorledes Sagerne stod. Jeg vil ikke have, at Befolkningen skal komme til en lignende Kundskab nu. Hvad jeg ønsker, er et Forsvar, der virkelig gør et Forsvar muligt.

Jeg vil have et Forsvar ikke alene for Fædrelandets og Forsvarets Skyld, men ogsaa for at vi kunne komme ind paa en helt anden, havde jeg nær sagt, Leve-maade her i Folketinget og ogsaa i vort Folk, end vi hidtil have været vant til. Forsvarssagen har lige siden 1874 været det stadige Agitationsemne, der har lammet alt andet og har hvilet som en Mare paa hele Befolkningen. Derfor er det en Vælgerning at faa den ud af Verden ved en Afgørelse, som kan siges at bære Fremtiden. Men det vil man ikke, man vil skyde det ud til 1922. Det er ret betegnende i saa Henseende at se, at paa den Tillidsadresse, Forsvarsministeren har modtaget fra et eller andet Sted i Landet, jeg tror, det var Aarhus, svarede han, at han ønskede Sagen afgjort, for at vi skulde faa Fred og Ro i Landet nu. Men Sandheden er, at i den Overenskomst, der er sluttet, er det tilladt os at beholde vor Overbevisning, og det er allerede store Ting. Altsaa, vi, som kæmpe for Københavns Befæstning, have Lov at beholde vor Overbevisning, og vore Modstandere, som ere Modstandere af Københavns Befæstning, have Lov at beholde deres Overbevisning. Vi kunne altsaa stadig blive ved at kæmpe. Det er Sagen, man har givet os 12 Aar yderligere til at fortsætte

denne Kamp, som der skulde gøres en Ende paa. Det finder jeg er en Fejl, og derfor har jeg udtalt mig, som jeg har.

Jeg gentager endnu en Gang: Jeg har sagt, hvad jeg anser for ret og rigtigt. Jeg har aabent og uforbeholdent fremsat min Mening. Brug mine Udtalelser, som De ville, jeg skal vel vide at staa til Ansvar lige overfor alle. Naar man taler om de store Fordele, der naas ved denne Ordning, og som jeg ikke er blind for, og man spørger: Skaber det Forsvar et virkeligt Forsvar, ja eller nej? svarer jeg: Nej!

Konseilspræsidenten (*Holstein-Ledreborg*): Da det høje Ting nu igen fra Moralgens Højder er kommet ned til den mere reelle Virkelighed, Forsvarssagen, vil jeg tillade mig at sige et Par Ord i Anledning af de Ting, der ere komne frem, og med Hensyn til Sagen i sin Helhed. Der er talt om Fortiden, det er sket paa forskellige Maader. Der er talt om forskellige gamle Udtalelser fra mig og fra andre. Det tillægger jeg Tingets videnskabelige Sans for arkæologiske Studier, og jeg skal ikke komme ind paa alt det, der vedrører gamle Udtalelser, men jeg maa sige, at den hele Køkkenmødding er til de Herrers fri Raadighed (*Borgbjerg*): Det er ikke daarligt, alle Venstres gamle Udtalelser!). Højres eller Venstres, ganske som det ærede Medlem vil have det.

Derimod vilde jeg gerne gøre opmærksom paa, at naar man taler om Fortiden her, maa man ikke glemme, hvilket Standpunkt det samlede Venstre, det forenede Venstre, det danske, det europæiske Venstre, der da arbejdede sammen under Navn af den samlede Opposition, stod paa. De stod som samlet Opposition til enhver Tid paa det Standpunkt at ville et virkeligt Forsvar af Landet med Udelukkelse af Københavns Befæstning og med Garanti for, at Udgifterne blive paa-lagte ved en forøget Indkomstskat, saa de kom til at hvile paa de Dele af Befolkningen, som havde Raad til at betale dem, og ikke paa den fattigere Mand. I saa Henseende har der naturligvis indenfor Partiet til enhver Tid gjort sig forskellige Meninger gældende — det bestrider jeg slet ikke —, der har ogsaa fundet Afstemninger Sted, f. Eks. om Søforterne, men de var ikke begrundede i, at man ikke vilde have Flaade, eller at man ikke vilde have Flaaden forsvaret med en Søbefæstning, men de var begrundede deri — f. Eks. i Begyndelsen af Halvfjerdserne —, at man var betænkelig ved at lægge Søforterne fast udenfor København, fordi det kunde